

Цифровизацията ни хлопа

Иво Атанасов

Който е бил в казармата, знае какво е "прогонка". Хвърлят ти дрехи и обувки, без да се стараят да ти улучат ръста и номера. Дават ти известно време да прецениш дали униформата ти става, а ако нещо ти е тясно или широко, да намериш съвойник, с когото да го замениш. А след час строят всички на плаца, за да се види успешна ли е била прогонката.

Нещо подобно се случи с българската цифровизация. Броени месеци след старта на първия ѝ етап на 1 септември м.г. се оказа, че тя не ни е по мярка. През 2006 г. при международното съгласуване в Женева получихме, като че ли възможности за по-голям брой цифрови канали, отколкото очаквахме. И, което е по-важно, повече, отколкото можем да уплътним с програми. СЕМ достатъчно навреме издаде на 22 компании общо 31 програмни лиценза за излъчване в цифровия ефир. В момента функционират 3 дигитални мрежи, чрез които може да се осъществява преносът на поне 18 телевизионни програми. На втория етап на прехода, ако се стигне до него, още толкова канали ще могат да бъдат качени на цифрова платформа. "Ако", защото и от сегашните 18 позиции са заети само 11. И то, да повторя, при цели 31 лицензирани програми.

Очевидно цифровизацията ни хлопа. Обувките ѝ са ни дотолкова широки, че не само прогонката няма как да помогне, но вече тръгна и обратният процес. "бТВ Медия Груп" поиска СЕМ да прекрати лицензите за два от цифровите ѝ канали – "бТВ Лейди +1" и "РИНГ.БГ+1". Аргументите ѝ са свързани с малкия и все по-свиващ се рекламен пазар, както и с обстоятелството, че навсякъде в Европа тематичните канали като посочените се разпространяват по сателит или кабел, а не с цифрова платформа.

България наистина е страна с висока степен на проникване на кабелното и сателитното разпространение на тв сигнала. Докато във Франция например 60 на сто от населението приема ефирна телевизия, у нас още преди 5 години, когато се гласуваха законовите текстове за цифровизацията, над 70 на сто от домакинствата бяха на кабел или сателит. Според едно скорошно проучване те вече са 82 процента. Тъкмо заради това в парламентарните стенограми може да се прочете как не само моя милост е предупреждавал, че цифровизацията, специално у нас, ще бъде насилствен процес. Технологиите вървят напред и ЕС превръща въвеждането им в задължение за всяка страна членка. Но при едва 20 процента от аудиторията телевизиите в България няма как да разчитат на икономически ефекти от качването си на мултиплексите.

Всичко тогава се знаеше или поне допускаше. Знаеше го и "бТВ Медия Груп". И въпреки това имаше остра конкуренция не само за програмни лицензи, но и за привилегията по правилото "маст кери", при което мултиплексът не може да избира, а е задължен да качи каналите на някои телевизиите, отговарящи на определени критерии. При тогавашния спор между телевизиите кои от тях да влязат в цифровата ера, от СЕМ се искаше да бъде арбитър и да вземе решение съобразно обществения интерес. Регулаторът това и стори, но може би много от операторите си бяха построили погрешно бизнес моделите. Или пък са очаквали под някаква форма финансова подкрепа от държавата, което не се случи. Като капак дойде и кризата. Ако в средата на

миналото десетилетие рекламният пазар у нас растеше средно с 20% годишно, то от приемането на законовите текстове за цифровизацията досега той е спаднал с 40 на сто. Ясно е, че при този срив и при едва 20 на сто от аудиторията рекламните приходи ще намаляват и занапред и толкова много програмни лицензи ще продължават да бъдат нереализирани.

По закон СЕМ не може да стори каквото и да е друго, освен да удовлетвори искането на "бТВ". Когато самият лицензодател се откаже от лиценза, няма как да бъде заставен насилно да го изпълнява. Същевременно СЕМ не е просто удължена ръка на телевизиите и радиата, която да брани само техните интереси. Той е длъжен да защитава и зрителската, и слушателската аудитория. Ето защо регулаторът се възползва от възможността да удължи едномесечния срок за отговор, докато изясни всички обстоятелства. Реални са опасенията по примера на "бТВ" и други телевизии да се откажат от цифровите си лицензи. Подобна верижна реакция би влошила още повече ситуацията.

Цифровизацията носи не само по-високо качество и повече опции за потребителите. Тя е и социален въпрос. Чрез нея на по-бедните слоеве се осигурява безплатен достъп до повече и по-добро телевизионно съдържание. Съвсем ясно е вече, че подобна безплатна услуга няма как да оцелее без ясен ангажимент на държавата. Това е тема, по която си заслужава да се чуе и експертният глас на СЕМ, а не да бъде въвличан в режим на обяснение по напълно прозрачни казуси като случая "Волгин" или монтираното интервю с Бойко Борисов, по които регулаторът просто е спазил закона.